

genomen op:

3 maart 2009

Portefeuillehouder K.N. Kikkert
Afdeling: Ontwikkeling

Behandelhistorie

B&W d.d. 20.01.2009
Commissie d.d. 9&23.02.2009
Grondgebied

Onderwerp: Vaststelling Structuurvisie

Te besluiten akkoord te gaan met de Structuurvisie. Alles wat onder 'toekomstbeeld' en 'actieve gemeente' beschreven is, dient aan de orde te komen bij de behandeling.

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van Burgemeester en Wethouders;

gelet op Wet ruimtelijke ordening en Algemene wet bestuursrecht;

gehoord de raadscommissie Grondgebied;

overwegende:

- dat de structuurvisie via een interactief proces tot stand gekomen is
- dat tijdens dit interactief proces 4 publieksbijeenkomsten gehouden zijn
- dat alle burgers met belangen voor en op Texel voor die publieksbijeenkomsten uitgenodigd zijn
- dat 100 a 200 burgers en instanties hiervan gebruik hebben gemaakt
- dat er ruim 1000 ideeën voor de toekomst van Texel zijn geuit
- dat die ruim 1000 ideeën beoordeeld zijn op wenselijkheid en realiseerbaarheid
- dat deze ideeën gebundeld zijn in het zogenoemde ideeënboek
- dat ruim 70% van de ideeën in de structuurvisie opgenomen is
- dat die ideeën samengevat in de paragraaf 'ideeën, mening en belangen' verwoord zijn en vertaald zijn naar de paragrafen "toekomstbeeld" en "actieve gemeente"
- dat de structuurvisie een actualisatie en verfijning van de structuurvisie uit 2002 betreft
- dat de structuurvisie in de commissie Grondgebied van 9 en 23 februari 2009 aan de orde gesteld is

BESLUIT:

1. tot het al dan niet gewijzigd vaststellen van de structuurvisie
2. dat de wijzigingen in een aparte bijlage bij dit besluit gevoegd zal worden

TEXEL OP KOERS

Structuurvisie 2020

Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst

(Actualisatie van *De Toekomst van Texel*, Structuurvisie 2020, september 2002)

© Gemeente Texel, 2009

Voorwoord

Texel op Koers is een boek waarin de Structuurvisie 2020 van de gemeente Texel wordt beschreven. De Structuurvisie is geen set van verplichtende beleidsregels, maar geeft richting aan het beleid dat de gemeente in de komende jaren wil voeren. Daarbij streeft ze naar behoud van wat de moeite waard is om te behouden, en naar vernieuwing waar dat kansen biedt om de positie van Texel te versterken.

Bij alles wat de gemeente van plan is, gaat ze uit van de Texelse kernkwaliteiten: de rijkdom aan natuur en cultuurlandschappen, het specifieke eilandkarakter, de grote afwisseling in landschappen en landgebruiksvormen, de rust en ruimte, de nachtelijke duisternis, de maritieme monumenten. Maar ook de verbondenheid van de Texelaars met hun eiland en met elkaar, de eilandeconomie met zijn vele, gevarieerde kleinschalige bedrijven, de gastvrijheid, hoge mate van dienstverlening en veiligheid maken Texel tot een uniek eiland. De gemeente ziet deze eigenschappen als evenzoveel kansen voor de uitvoering van het toekomstbeeld in deze visie.

De Structuurvisie is tot stand gekomen met de kritische en constructieve inbreng van zeer veel betrokkenen op het eiland. Mede daardoor is de Structuurvisie hopelijk herkenbaar en aansprekend geworden, een inspiratiebron voor iedereen op het eiland om de aanbevolen acties op te pakken.

Inhoud

Texel in 2020: een vitaal en springlevend eiland	3
Totstandkoming Structuurvisie: aanpak en werkwijze	3
Leeswijzer	3

Economie

Kracht door kleinschaligheid	4
De landbouw vitaal	5
Toeristen komen graag naar Texel	7
De visserij hoort bij het eiland	8
Texel ontwikkelen tot kenniseiland	9

Ruimte en milieu

Texel natuureiland	10
Een sterke, veerkrachtige kust	12
Texel schoon, stil en energieonafhankelijk	13
Zuinig met zoet water	14
Nieuwe woningen voor de eigen bevolking	15
Mobiliteit en infrastructuur	17
Een consequent veiligheidsbeleid	18

Vitale samenleving

Vitale dorpen	19
De arbeidsmarkt en sociale activering: iedereen doet mee	20
Jongeren behouden voor Texel	21
Een breed onderwijsaanbod	22
Ouderen tellen mee	23
Gezondheid en zorg	24
Een actief kunst- en cultuurbeleid	25
Een leven lang sporten	26

De rol van de gemeente	27
-------------------------------------	-----------

Bijlage 1 Actuele beleidsplannen per onderwerp	29
---	-----------

Texel in 2020: een vitaal en springlevend eiland

In september 2002 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie 2020: *De Toekomst van Texel* vastgesteld. Die Structuurvisie gaf op hoofdlijnen de gewenste ontwikkelingen voor het eiland aan en zou na vijf jaar worden geactualiseerd. In 2006 startte de gemeenteraad daarom met het interactieve project 'Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst'. De uitkomst daarvan is deze geactualiseerde Structuurvisie voor 2020: *Texel op Koers*. Hierin staan de gewenste ontwikkelingen voor de economie, de ruimtelijke ordening en de zorg en het welzijn op het eiland. De Structuurvisie vormt voor de komende jaren een toetssteen voor beleidsbeslissingen op deze terreinen en geeft de richting aan voor de uitwerking daarvan. De Structuurvisie geldt voor het hele Texelse grondgebied, dus inclusief de Texelse gedeelten van de Noord- en Waddenzee, zoals aangegeven in het Beheer- en Ontwikkelingsplan voor het Waddengebied *Léven in de Wadden*.

Het toekomstbeeld dat de gemeente voor ogen staat luidt kernachtig: Texel in 2020: een vitaal en springlevend eiland. Dat wil zeggen dat de beleidskeuzen en voorgestelde oplossingen economisch levensvatbaar, ecologisch houdbaar en sociaal aanvaardbaar moeten zijn. De herkenbaarheid van de visie voor de huidige generatie moet groot zijn, maar het gaat over onze oude dag en over de toekomst van onze kinderen. De structuurvisie verkent voor deze middenlange termijn de kansen van en de uitdagingen voor het eiland.

Totstandkoming Structuurvisie: aanpak en werkwijze

Het project 'Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst' bestond uit een analysefase en een visiefase. Tussen januari en oktober 2007 zijn alle beleidsdocumenten met betrekking tot het huidige Texel geïnventariseerd en geanalyseerd. Dit heeft bijvoorbeeld geresulteerd in *Beeld van Texel* (een ruimtelijke analyse van het eiland), een Archeologische Beleidsadvieskaart, een demografisch beeld van Texel (leeftijd, prognoses, wonen, opleiding, werk en inkomen) en een Woningbehoefte-analyse.

De gemeente beschouwt de Texelse organisaties en burgers als gesprekspartners bij de ontwikkeling van beleid. Daarom zijn in de visiefase honderd organisaties uitgenodigd hun visie te geven op de gewenste koers. Bijna de helft heeft gereageerd. Tussen december 2007 en mei 2008 zijn vier interactieve bijeenkomsten georganiseerd waar alle burgers ideeën over de toekomst van Texel konden indienen. De vier avonden hebben gezamenlijk meer dan duizend ideeën opgeleverd. De ideeën die zowel wenselijk als uitvoerbaar waren zijn gebruikt als bouwstenen voor de uiteindelijke Structuurvisie.

De gemeenteraad stelt in 2009 de Structuurvisie formeel vast. Daarmee wordt de interactieve fase van het project afgesloten en treedt de uitvoeringsfase in werking. Gestart is met de voorbereiding voor de actualisatie van het bestemmingsplan Buitengebied en het ontwikkelen van het Beeldkwaliteitsplan.

Leeswijzer

De gewenste ontwikkelingen voor Texel tot 2020 zijn uitgewerkt aan de hand van drie hoofdlijnen: Economie, Ruimte en milieu en Vitale samenleving. Binnen deze hoofdlijnen worden in totaal 20 onderwerpen besproken. Over elk onderwerp is beschreven hoe de gewenste toekomst eruit ziet, welke ideeën, meningen en belangen er bij de burgers en organisaties leven, en ten slotte welke beleidskeuzen de gemeente heeft gemaakt en hoe ze die keuzen actief wil uitwerken. De geplande ontwikkelingen zijn tevens aangegeven op de Visiekaart (p. xx). In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de rol van de gemeente. In de bijlage is per onderwerp een overzicht opgenomen van de actuele lokale beleidsplannen op dat gebied.

De hoofdlijnen Economie, Ruimte en milieu en Vitale samenleving hebben onderling raakvlakken. Hetzelfde geldt voor de onderwerpen die bij die hoofdlijnen aan de orde komen. Het beleid voor senioren of jongeren heeft bijvoorbeeld gevolgen voor het woningbouwbeleid. Het toeristisch beleid is van invloed op de gewenste ontwikkelingen voor de natuur, landbouw en visserij, enzovoort. Daarom is in elk onderwerp onderaan de bladzijde aangegeven met welke andere onderwerpen het thema raakvlakken heeft.

Economie

Kracht door kleinschaligheid

Toekomstbeeld

Er zijn grote en kleine (familie)bedrijven op Texel. Al deze zelfstandige ondernemers zijn belangrijk voor de economie. Vooral de grotere bedrijven fungeren als trendsetters. Zij stimuleren de kleinere bedrijven om kwaliteit uit te dragen en op tijd in te spelen op marktontwikkelingen. Daardoor is er een moderne en professionele bedrijfseconomie op het eiland. Bij de meeste dorpen zijn goed toegeruste bedrijventerreinen voor de lokale bedrijven; het bedrijventerrein van Oudeschild heeft een functie voor heel Texel. Tevens hebben veel dorpen winkel- en horecavoorzieningen.

Toerisme, landbouw en visserij zijn nog steeds belangrijke kurken voor de Texelse economie. Maar door nieuwe bedrijvigheid is Texel in economisch opzicht iets minder afhankelijk van deze 'grote drie' geworden. Vooral de dienstensector, de kennisinstellingen in 't Horntje en de havengerelateerde bedrijvigheid zijn in belang toegenomen.

De ondernemers zijn ervan doordrongen dat de eilandeconomie een directe relatie heeft met de Texelse kernwaarden. Ondernemerschap gaat hand in hand met goed rentmeesterschap. Samen werken ze aan een duurzaam Texel, dat economisch levensvatbaar is en ecologisch houdbaar.

Ideeën, meningen en belangen

Kleinschaligheid en daarmee kleinschalige bedrijven horen bij het imago van Texel. De ondernemers hechten eraan dat deze en andere kernkwaliteiten van het eiland behouden blijven. Ze spannen zich in om de eilandeconomie gezond te houden en helpen elkaar wanneer dat nodig is. Er is ruimte voor meer bedrijvigheid. Gedacht wordt aan bedrijven op het gebied van maritiem onderzoek, financiële en administratieve dienstverlening, zorg, sport en wellness. Het zou goed zijn als de gemeente een investeringsfonds opricht om particuliere initiatieven te ondersteunen. Ook de ontwikkeling van Polder 't Horntje tot een kennispolder wordt ondersteund.

Actieve gemeente

De gemeente heeft het initiatief genomen om samen met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven te bespreken wat nodig is voor Texel om duurzaam economisch gezond te blijven, met oog voor het behoud en de versterking van de Texelse kernkwaliteiten. Met het bedrijfsleven en financiers wordt actie ondernomen om nog niet op Texel aanwezige bedrijfsvormen aan te trekken. Tevens wordt bekeken hoe kleine en startende bedrijven professioneel kunnen worden begeleid, wellicht door gevestigde bedrijven. Ambachtelijke bedrijvigheid wordt gestimuleerd, terwijl er daarnaast voldoende ruimte overblijft voor de verdere ontwikkeling van de grotere bedrijven.

De gemeente zorgt dat de bestemmingsplannen en beeldkwaliteitsplannen voldoende ruim zijn zodat nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen. Onderzocht wordt of particuliere plannen voor de verbetering van de detailhandel, de horeca, de maatschappelijke en de toeristische voorzieningen voor subsidie in aanmerking kunnen komen.

De gemeente zal stimuleren dat wanneer een pand met bedrijfs-, horeca-, of winkelbestemming een woonbestemming krijgt, er op een andere passende plek weer een bestemming voor die voorziening komt. Dit geldt uiteraard niet voor bedrijventerreinen.

In verband met de openbare orde zijn gemengde bestemmingen alleen op passende locaties mogelijk. Die locaties worden in de bestemmingsplannen aangewezen. De supermarkt in Den Burg kan naar de rand van het centrum worden verplaatst.

Economie

De landbouw vitaal

Toekomstbeeld

Het aantal agrarische ondernemers is met ongeveer de helft afgenomen. De meeste ondernemers hebben hun bedrijf uitgebreid en zich verder gespecialiseerd. Anderen hebben gezorgd voor nieuwe inkomstenbronnen, zoals agrotourisme, paardenhouderij, agrarisch natuurbeheer, opwekking van duurzame energie, streekproducten of een niet-agrarische bijbaan.

De grootschalige, gespecialiseerde bedrijven bevinden zich vooral in de nieuwe polders. Zij hebben geïnvesteerd in bedrijfsvernieuwing en innovatieve (zilte) teelten. De bedrijven werken milieuvriendelijk en duurzaam. De 'verbrede' bedrijven staan vooral op het Oude Land. Hun activiteiten passen bij het landschappelijke en cultuurhistorische karakter van het gebied.

Veel boeren houden zich bezig met landschapsbeheer. De agrarische natuurvereniging kent een bloeiend bestaan. Historische landschapselementen zoals oude dijken, sluizen en waterpartijen zijn hersteld. Toerist en Texelaar kunnen ervan genieten doordat er wandelroutes langslopen. Veel bedrijven doen aan weidevogel- en akkerrandenbeheer, beheren bloemrijk grasland, een wandelpad over hun land of bijzondere landschapselementen zoals tuinwallen of kolken. De sloten zijn verbreed en hebben natuurvriendelijke oevers. De vrijgekomen gebouwen zijn gesloopt, de meer monumentale vrijgekomen boerderijen en schapenboeten hebben een nieuwe functie gekregen, zoals wonen of kleinschalige bedrijfjes.

Ideeën, meningen en belangen

De agrarische sector heeft het economisch moeilijk. Er zijn twee mogelijkheden: investeren in schaalvergroting en specialisatie of in 'verbrede landbouwontwikkeling'. De meeste boeren denken aan schaalvergroting en specialisatie, maar zien de risico's daarvan: de markt voor bulkproducten neemt af, de kosten van uitbreiding zijn hoog, het is moeilijk om personeel te vinden, en de eisen waaraan een agrarisch bedrijf moet voldoen worden steeds strenger. Bovendien is landbouw op Texel door de extra transportkosten in het nadeel ten opzichte van de landbouw op het vasteland. Het voordeel van verbrede landbouw is de inkomensrisicospreiding, maar het levert niet altijd voldoende op om van te leven. Ook zijn activiteiten als agrarisch natuur- en landschapsbeheer afhankelijk van subsidies en die kunnen, zoals in het verleden is gebleken, plotseling worden stopgezet.

Er liggen kansen in agrotourisme, zeker als de boeren samenwerken met de toeristische sector. De recreatieondernemers staan niet bij voorbaat te juichen over deze concurrentie, maar als de boeren hun meerwaarde voor het toeristische product 'Texel' kunnen aantonen, is samenwerking wel degelijk kansrijk. Ook paardenhouderij kan een nieuwe inkomstenbron voor boeren zijn. Er moeten nieuwe afspraken komen tussen overheden, natuurbeschermingsorganisaties en de agrarische en toeristische sector over een gezamenlijke benadering van gebiedsgerichte problematiek op het gebied van milieu, natuur, landbouw en toerisme en duurzame energie. Dat heeft in het verleden goed gewerkt, en zou nieuw leven ingeblazen kunnen worden.

Om het landschap te beschermen en ook recht te doen aan wensen voor (bedrijfs)ontwikkelingen van de agrariërs en inwoners van het Buitengebied, zou het goed zijn te werken met flexibele bestemmingen en bebouwingsvoorschriften. Overtollige bebouwing kan het best worden afgebroken, eventueel in ruil voor bouwrechten elders. Minstens 4000 hectare grasland moet behouden blijven.

Actieve gemeente

De agrarische bedrijvigheid is belangrijk voor het landschap en de economie van Texel. De gemeente wil deze sector en tegelijk de differentiatie in agrarische landschappen versterken. Het bestemmingsplan Buitengebied wordt herzien; daarin zullen keuzes worden gemaakt voor de Hoge Berg (overwegend grasland met schapenhouderij?), het Oude Land (op kleine schaal ruimte voor verbreding, bebouwing of inrichting ten behoeve van duurzame energiewinning? Recreatief medegebruik van agrarische grond?) en de nieuwe polders (alleen hier grootschaliger ontwikkelingen? Recreatief medegebruik van agrarische grond?). Uitgangspunt zal zijn dat de keuzes passen bij de schaal van het betreffende gebied.

Vrijkomende boerderijen, landbouwschuren en schapenboeten mogen voor andere functies worden ingericht. Een alternatief is sloop en eventueel nieuwbouw elders ('ruimte voor ruimte-regeling'). In de nieuwe polders is ruimte voor grotere bouwblokken met ook hogere gebouwen, op het oude land in principe niet. Voor het omzetten van grasland naar akkerland is een aanlegvergunning nodig, zodat de gemeente de doelstelling kan bewaken om ten minste 4.000 hectare grasland te behouden.

Economie

Toeristen komen graag naar Texel

Toekomstbeeld

Gezinnen komen heel graag voor vakantie naar Texel. Maar ook voor jongeren en senioren is er volop ruimte om te genieten van het moois dat Texel te bieden heeft op het gebied van landschap, natuurbeleving, kunst en cultuur, eventueel gecombineerd met cursussen, opleidingen en excursies. Jong en oud, rijk en arm is welkom op Texel. Iedereen behandelt de toerist als zijn of haar gast. Er is een verscheidenheid aan restaurants. De haven van Oudeschild heeft een toegevoegde toeristische functie. Er zijn voldoende fiets- en wandpaden, wegen en parkeervoorzieningen voor de toeristen en de eigen bewoners. Doordat Texel zich hiermee als toeristisch eiland onderscheidt ten opzichte van andere (inter)nationale toeristische gebieden, is er sprake van een sterke marktpositie.

Er is voor maximaal 45.000 verblijfstoeristen per dag slaapgelegenheid. Hierdoor wordt het eiland door bewoners en toeristen niet als 'te druk' ervaren. De nieuw gebouwde accommodatievormen verschillen onderling, maar passen bij het *Beeld van Texel*, zijn duurzaam gebouwd en kwalitatief hoogwaardig. De toeristische sector is relatief kleinschalig gebleven: de meeste bedrijven worden gerund door individuele ondernemers van het eiland zelf. Er wordt veel samengewerkt door bijvoorbeeld arrangementen aan te bieden.

Ideeën, meningen en belangen

Texel heeft nu ongeveer 44.000 toeristische slaapplekken. Daarmee is de grens wel bereikt, een doorgroei naar 47.000 vindt nauwelijks aanhangers. Het eiland moet speciaal blijven.

De agrarische sector wil het agrotourisme promoten en daarom graag meer slaapplekken op boerenbedrijven kunnen realiseren. De toeristische sector vindt dat bezwaarlijk.

In plaats van uitbreiding van toeristische slaapplekken, kan de aandacht beter uitgaan naar:

- kwaliteitsverbetering van de accommodaties, passend binnen *Beeld van Texel*
- seizoensverbreding met meer variatie in het aanbod
- samenwerking van zelfstandige kleine ondernemers door gasten bij elkaar onder te brengen of arrangementen aan te bieden
- opleidingen en onderwijs in de toeristische sector.

Actieve gemeente

Texel wil zich blijven onderscheiden van andere toeristengemeenten om een sterke marktpositie te behouden. Het is aan de toeristische sector en de individuele ondernemers om het toerisme op het eiland verder te professionaliseren en kwalitatief te verbeteren. De gemeente ziet erop toe dat nieuwe (bouw)plannen de kernkwaliteiten van het eiland behouden en zo mogelijk versterken.

De diversiteit aan accommodaties is een pluspunt: jong en oud, rijk en arm kunnen op Texel vakantie vieren. De gemeente gaat uit van maximaal 45.000 toeristische slaapplekken. Het staat de ondernemers vrij te kiezen wat voor type accommodatie zij willen aanbieden, mits het past binnen de kernkwaliteiten van het eiland. De gemeente beheert het aantal uit te geven rechten op slaapplekken.

In de bedrijfshaven van Oudeschild zijn vooral voor het dagtoerisme toeristische ontwikkelingen mogelijk. De gemeente zal contact zoeken met scholen op het vasteland om de wens onder de aandacht te brengen dat zij (delen van) hun toeristische opleidingen ook op Texel vestigen.

Economie

De visserij hoort bij het eiland

Toekomstbeeld

De visserij heeft een moeilijke periode achter de rug. Europese maatregelen om de natuur te beschermen dwongen tot veranderingen. Maar dankzij innovatieve aanpassingen en duurzamere technieken is de visserij nog altijd een belangrijke sector op Texel. De gemeente is sinds 2008 eigenaar van de haven van Oudeschild. Zij heeft daardoor in en om de haven veel faciliteiten kunnen verzorgen voor de visserijsector, waardoor de sector zich heeft kunnen verbreden. De haven van Oudeschild is een toeristische attractie geworden. De gemeenten Texel en Den Helder beheren in Den Helder sinds vele jaren gezamenlijk een visafslag. Het overleg tussen gemeenten om samenwerking te bevorderen op het gebied van de visserij wordt gecontinueerd.

Ideeën, meningen en belangen

De traditionele visserij heeft het moeilijk. Toch zien de vissers kansen om het hoofd boven water te houden. Ze zijn druk bezig met het bedenken en introduceren van duurzamere technieken om op platvis te kunnen blijven vissen. Belangrijk, maar volgens de vissers moet er meer gebeuren. Ze denken aan nieuwe vormen van visserij, bijvoorbeeld afhandelen en verwerken van oesters. Voor die nieuwe vormen van visserij is het belangrijk dat de visserijsector gaat samenwerken met wetenschappelijke instituten als IMARES en het Koninklijk NIOZ en ook met andere instituten en organisaties. Bovendien is het nodig dat die kennis van anderen bij de vissers terechtkomt. Scholing dus. Dat en een betere organisatie van het werk maakt de visserij ook aantrekkelijker om in te werken. Om voldoende personeel te vinden is dat noodzakelijk.

De vissers zijn redelijk tevreden met de huidige haven. Wel is het van groot belang dat het havengeld concurrerend blijft en dat er tijdig en voldoende wordt gebaggerd om de diepte te garanderen. Bij ontwikkeling van de haven door de gemeente moet wel aandacht zijn voor verbreding van de mogelijkheden van de visserijsector. Vooral de toeristische aantrekkingskracht van de haven kan worden benut, door bijvoorbeeld dagverse vis op de kade of zelfs aan boord te verkopen. Wel is het van groot belang dat het havengeld concurrerend blijft en dat er tijdig en voldoende wordt gebaggerd om de diepte te garanderen.

Actieve gemeente

De gemeente heeft relatief weinig invloed op de toekomst van de visserij. Vooral het nationale en het Brusselse beleid drukken een zwaar stempel op de toekomstmogelijkheden van deze sector. De gemeente wil graag dat een visserijsector blijft bestaan op Texel. Daartoe zal zij zich inzetten om de faciliteiten in en rond de haven voor de visserij te verbeteren. Niet alleen voor de huidige visserijactiviteiten, maar ook voor verbreding, waarbij vooral de visserij als toeristisch aantrekkelijk product mogelijkheden voor ontwikkeling zal krijgen. Innovatie, organisatie en samenwerking met kennisinstituten en andere sectoren zijn vooral taken van de sector zelf. Waar mogelijk wil de gemeente dit wel stimuleren en ondersteunen.

Economie

Texel ontwikkelen tot kenniseiland

Toekomstbeeld

Texel is een (inter)nationaal kenniscentrum op het gebied van zeebeheer en aanverwante activiteiten. Het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) en het Institute for Marine Resources & Ecosystem Studies (IMARES) en EcoMare zijn met nieuwe disciplines uitgebreid. Ook hebben kennisinstituten op het gebied van visserij, landbouw, recreatie, toerisme, horeca, cultuur, cultuurhistorie, duurzame energie, milieu en zeevaart op Texel dependances geopend. Er zijn tal van aanverwante adviesbureaus, technisch-ondersteunende bedrijven en toeleveringsbedrijven en wetenschapsjournalistieke bedrijfjes aanwezig. Door de aanwezigheid van deze kennisinstituten en aanverwante kennisbedrijfjes is er veel nieuwe werkgelegenheid op het eiland gekomen en telt de bevolking van Texel bovendien relatief veel hoogopgeleiden.

Ideeën, meningen en belangen

De gemeente, ondernemers en de meeste inwoners van Texel vinden het wenselijk kennisinstituten te behouden en uit te breiden door polder 't Horntje tot brainpark te ontwikkelen: Texel moet zich als kenniseiland profileren. Dit geldt zowel qua werkgelegenheid als scholing en opleiding. Het verdwijnen van de kennisinstituten wordt als een bedreiging gezien: de hoogopgeleiden vinden geen baan op Texel en gaan naar de vaste wal verhuizen of wonen nog wel op Texel maar werken aan de vaste wal. Er is sprake van vervlakking van kennis, waardoor het nog belangrijker wordt (dependances van) kennisinstituten aan te trekken. Het is tevens belangrijk dat het wonen en verblijven op Texel aantrekkelijk is: vooral voor jongeren om de kennisinstituten te bemensen.

Actieve gemeente

De gemeente streeft naar behoud en uitbreiding van de werkgelegenheid in de bestaande kennisinstituten en zet zich actief in voor het aantrekken van meer kennisinstituten en opleidingen. Tevens wil zij afgeleide bedrijvigheid stimuleren, zoals adviesbureaus en wetenschapsjournalistieke, onderwaterexpertise- en toeleveringsbedrijven. Het doel is om Texel te laten uitgroeien tot hét kenniscentrum voor het goed beheren van de Waddenzee en de Noordzee en wellicht ook andere zeeën in de wereld.

De gemeente zorgt dat de bestemmingsplannen en beeldkwaliteitsplannen voldoende ruim zijn zodat deze bedrijven zich kunnen vestigen. Het is wenselijk dat de raad en de diverse sectoren (zoals toerisme, visserij, landbouw) geld beschikbaar stellen voor het vestigen van dependances van opleidingen en kennisinstituten.

Ruimte en milieu

Texel natuureiland

Toekomstbeeld

Het belang van Texel en de aangrenzende Wadden- en Noordzee voor zeldzame en bedreigde planten- en diersoorten en bijzondere terreintypen is heel erg groot. Door natuurontwikkeling en een consequent en deskundig beheer is dat belang in de afgelopen jaren zelfs toegenomen. Daardoor zijn er nog steeds buitendijkse kwelders bij Texel en zijn de gebieden waar een zoet-zoutwaterovergang bijzondere soorten een habitat biedt, uitgebreid.

De rijkdom van de natuurgebieden en van het cultuurland vormt een belangrijke aantrekkingskracht voor toeristen en bewoners. Toegankelijkheid, voorlichting en educatie dragen bij aan het besef dat Texel in dit opzicht een heel bijzonder eiland is.

Het Nationaal Park 'Duinen van Texel' is een succes, zowel voor de natuur als voor de Texelse economie. Het areaal aan natuurgebieden in het overige deel van het eiland is toegenomen omdat de Ecologische Hoofdstructuur is uitgevoerd. Ook de kwaliteit en diversiteit binnen de natuurgebieden ligt op een hoger niveau. De natuurgebieden zijn over het algemeen goed toegankelijk. Sommige plaatsen zijn niet toegankelijk om specifieke soorten extra bescherming te geven, enkele andere zijn alleen in het broedseizoen afgesloten.

Ideeën, meningen en belangen

De Texelaars beseffen maar al te goed dat zij op een bijzonder eiland wonen, juist ook vanwege de grote rijkdom aan bijzondere natuur. Over de vraag of het areaal natuurgebied moet toenemen, zijn de meningen verdeeld.

De natuurbeherende organisaties (Staatsbosbeheer en Vereniging Natuurmonumenten) vinden van wel. Ten eerste is dat goed voor de kwaliteit van de natuur: veel gebiedjes zijn te klein om robuuste natuur te ontwikkelen. Vergroting van die gebieden en verbinding aan elkaar zou de kwetsbaarheid verminderen. Bovendien is een robuuste oost-westverbinding voor de natuur op Texel van groot belang. Ten tweede is het nodig om hydrologische bufferzones te creëren langs natuurgebieden, zodat de waterstand voldoende hoog gehouden kan worden. Deze natuurbeherende organisaties willen bovendien het land dat vrijkomt doordat agrarische bedrijven stoppen, opkopen en gaan beheren.

De landbouwsector (LTO Texel, Stichting Agrarisch Texel en de agrarische natuurvereniging De Lieuw) denkt daar anders over. Zij vinden dat er na uitvoering van de afspraken om de Ecologische Hoofdstructuur te maken, geen nieuwe natuur bij moet komen die ten koste gaat van landbouwgrond. Nog minder landbouwgrond zou de hele sector in de problemen brengen omdat toeleveranties en afzetmogelijkheden dan te klein worden. Verkoop van land aan natuurbeherende organisaties zou dus volgens hen moeten worden tegengegaan.

Ook is er discussie over wie het beheer van natuur en landschap moet uitvoeren. Het landschap is van oorsprong voor een groot deel gevormd en beheerd door de Texelse boeren. LTO Texel en De Lieuw zijn van mening dat zij daarom ook in de toekomst volwaardig moeten worden ingeschakeld voor het natuur- en landschapsbeheer, tegen een structurele vergoeding. Juist op het punt van beheerssubsidies is er onzekerheid omdat de regelingen worden aangepast door de rijksoverheid. De gevolgen voor de Texelse agrariërs zijn op dit vlak nog onduidelijk.

Bij raadpleging van de bevolking kwam naar voren dat de toegankelijkheid van de natuurgebieden moet worden verbeterd voor recreatie en ook voor sportieve activiteiten. Afgesloten delen moeten op een natuurlijke manier ontoegankelijk worden gemaakt: zo min mogelijk borden, prikkeldraad en hekken op Texel. Gepleit is voor vloeiende overgangen tussen natuur- en cultuurland.

Actieve gemeente

De gemeente voelt zich blijvend verantwoordelijk voor de rijkdom van de Texelse natuur en het behoud van bijzondere natuurlandschappen op het eiland. Ze zal zich actief inzetten voor de uitvoering van het Beheer- en Inrichtingsplan van het Nationaal Park 'Duinen van Texel'.

De gemeente wil het beheeroverleg met betrokken instanties over enkele natuurterreinen uitbreiden tot een overleg voor alle natuurgebieden op het eiland. Ze werkt actief mee aan de Beheerplannen voor Natura 2000 gebieden en zet zich in voor de aanwijzing van de Waddenzee als Werelderfgoed door de UNESCO.

Uitgangspunt in het gemeentelijk beleid is een evenwichtige ontwikkeling van het Texelse landschap. Dat wil zeggen dat er zowel voor de natuur als voor de landbouw voldoende ontwikkelingsruimte moet zijn. Na voltooiing van de Ecologische Hoofdstructuur is een goed evenwicht bereikt. Een punt van zorg voor de gemeente is de mogelijke beperkingen die de natuur meebrengt voor de landbouw. Ze wil door ruimtelijk maatwerk en afspraken met beheerders ongewenste situaties zo veel mogelijk voorkomen. Wel wil de gemeente dat de kwaliteit van de natuur verder wordt verbeterd. Dat maakt ook een andere doelstelling mogelijk: vergroting van toegankelijkheid. Beleving van de natuur en kleinschalig historisch medegebruik zijn breed gedragen waarden op Texel.

Een sterke, veerkrachtige kust**Toekomstbeeld**

De veiligheid van de kust heeft onverminderd de allerhoogste prioriteit. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is hiervoor verantwoordelijk. Het beheer en onderhoud van de waterkering is in handen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). De gemeente volgt deze overheden nauwlettend en voert intensief overleg over ontwikkelingen en mogelijke oplossingen.

De Waddendijk voldoet aan de landelijke normen. De strand- en duinkust wordt door zandsuppletie in stand gehouden. Op plaatsen waar de veiligheid niet in gevaar is en ook geen grote recreatieve belangen in het geding zijn, wordt de kust gevormd door natuurlijke processen, zoals in de natte duinvalleien en de Slufter. Daardoor zijn in de duinen kleine en grotere verstuiwingen ontstaan. De betekenis van de duinen voor natuur en landschap is hierdoor toegenomen. De duinstrook is voor voetgangers en fietsers goed ontsloten: er zijn voldoende goed onderhouden wandel- en fietspaden.

Ideeën, meningen en belangen

De kust en het brede strand zijn belangrijke toeristische attracties van Texel, en toerisme is cruciaal voor de eilandeconomie. Maar de Texelaars vinden de veiligheid van het eiland het belangrijkste, die mag nooit in het gedrang komen. Dynamisch kustbeheer, waarbij de natuur binnen vastgestelde normen meer ruimte krijgt, is gewenst, maar wel gedoseerd. Met andere woorden: geen afslag en verstuiwingen als daardoor bijzondere natuurwaarden zoals de natte duinvalleien dreigen te verdwijnen. De diversiteit aan landschappen op het eiland moet behouden blijven.

Een gevolg van dynamisch kustbeheer kan zijn dat strandpaviljoens moeten worden verplaatst. Er moet ruimte voor 'jaarrond paviljoens' komen. Ook is er meer aandacht nodig voor het onderhoud van het strand, want een schoon strand is voor het imago van het eiland van groot belang.

Actieve gemeente

De veiligheid staat voorop bij de kustverdediging. De wijze waarop de veiligheid wordt gegarandeerd is en blijft een continu thema in het overleg met het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Daarnaast onderhoudt de gemeente intensief contact met het Hoogheemraadschap (HHNK) en de provincie Noord-Holland. De meest bedreigende ontwikkelingen in de nabije toekomst zijn de zeespiegelstijging en de zwaardere golfoploop, en mogelijk een bodemdaling. De gemeente volgt nauwgezet welke maatregelen de hogere overheden hiertegen nemen en praat mee over mogelijke oplossingen. Daarbij wordt ingezet op meervoudig ruimtegebruik, zoals natuurontwikkeling, recreatie of de opwekking van duurzame energie. De gemeente bewaakt de landschappelijke inpasbaarheid. Ook besteedt de gemeente, mede in het kader van de Kustvisie 2050 van de provincies Noord- en Zuid-Holland, aandacht aan risicobewust bouwen in de kuststrook. Op plaatsen waar de veiligheid en recreatieve belangen niet in gevaar komen, kunnen meer natuurlijke vormen van kustbeheer worden gestimuleerd. Dit verhoogt niet alleen de natuurwaarden maar ook de diversiteit in landschappen. Tot nu toe vindt zandsuppletie alleen plaats om de kust veilig te houden. Maar een breed strand is ook belangrijk voor de strandrecreatie en daarmee voor de economie; dit bepleit de gemeente dan ook bij diverse kustoverleggen waarbij ook aandacht voor financiering in nationaal en Europees verband wordt gevraagd.

Texel schoon, stil en energieonafhankelijk

Toekomstbeeld

Texel is hét voorbeeld voor de rest van Nederland van een gezonde omgeving. De lucht is er schoon, het water helder en er is geen structurele geluidshinder. De voor het wonen en werken benodigde warmte en elektriciteit wordt op het eiland zelf opgewekt. Texel is bovendien de eerste gemeente in Nederland waar alle energie duurzaam wordt opgewekt, met behulp van getijdenturbines, windmolens, aardwarmtecentrales, biovergistinginstallaties en zonneakkers. Veel gebouwen – schuren, andere bedrijfsgebouwen en woningen – hebben zonnedaken. Die leveren elektriciteit en, met behulp van warmtepompen, ook warmte. Dat is niet alleen duurzaam, het geeft ook een gezonder en comfortabeler binnenklimaat. Zeker in nieuwe en aangepaste woningen met vloer- en wandverwarming, die in de zomer werkt als koeling. Het bedrijfsleven werkt nagenoeg zonder uitstoot van schadelijke stoffen. De energie wordt duurzaam opgewekt en de productieprocessen zijn schoon. Een groot deel van de auto's rijdt op Texelse elektriciteit, waardoor ze geen luchtvervuiling veroorzaken.

Ideeën, meningen en belangen

De meeste Texelaars staan achter de ambitie van de gemeente om in 2020 de eigen, schone energie op te wekken. Zij vinden het een goed idee om op Texel nieuwe besparingstechnieken toe te passen, en duurzame energietechnieken zoals kleine windturbines, zonnepanelen en aardwarmte. Wel is er bezorgdheid over het behoud van het landschap. De energiecoöperatie Texel Energie richt zich nu al op de inkoop, verkoop en productie van groene stroom voor alle mensen die Texel een groen hart toedragen.

Het voornemen om zonder schadelijke uitstoot van stoffen te werken stuit in de agrarische sector op weerstand, en veel reguliere boeren vragen zich af of ecologische en biologisch-dynamische landbouw economisch haalbaar is.

Het recreatief vliegen vanaf het vliegveld en de defensieactiviteiten in het zuiden en op de Vliehors leveren veel geluidshinder op. Dit veroorzaakt ergernis.

Actieve gemeente

Texel wil hét voorbeeld van een duurzaam eiland worden. De gemeente streeft naar energiebesparing en duurzame energieopwekking, afvalpreventie, milieuvriendelijk bouwen, een schonere (auto)mobiliteit en minder bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen. Energiebesparing staat hoog op de agenda. Alle energie die wordt bespaard, hoeft immers niet te worden opgewekt. Daarnaast is het de ambitie dat in 2020 de op het eiland benodigde energie wordt opgewekt met duurzame technieken als windmolens, getijdencentrales, zonnepanelen, biogasinstallaties en aardwarmtecentrales. Zo heeft de gemeente een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van de winning en exploitatie van de aardwarmtebel onder De Cocksdorp. Of Texel energieonafhankelijk kan worden, hangt af van het draagvlak onder de bevolking en van de technische mogelijkheden om duurzame energie te produceren. Belangrijk is ook dat de duurzame energie-installaties het Texelse landschap en de agrarische productie niet aantasten. De bestemmingsplannen worden zodanig aangepast dat dergelijke installaties zonder belemmerende procedures kunnen worden geplaatst, mits ze landschappelijk goed worden ingepast. In ieder geval gaat de gemeente de energieonafhankelijkheid bevorderen door de komende jaren de energiebesparende projecten uit te voeren die in de Energievisie 2008-2011 zijn opgenomen.

Zuinig met zoet water**Toekomstbeeld**

De zeespiegel is gestegen en zeer droge zomers worden afgewisseld met perioden met zware regenval. Om te voorkomen dat de voorraad zoet water zou afnemen, is de gemaalcapaciteit om het polderwater naar zee te pompen vergroot en wordt het gebiedseigen water zo veel mogelijk vastgehouden. In een aantal natuurgebieden zijn de sloten en slenken sterk verbreed en is het gemiddelde waterpeil enigszins verhoogd. In de duinstrook van Texel wordt het water beter vastgehouden doordat de waterstand in het duingebied is verhoogd. Er zijn duinrellen en automatische stuwen aangelegd om te voorkomen dat de omliggende landbouwbedrijven daar last van ondervinden. De Texelaars gaan zuinig met de drinkwatervoorraad om. In alle huizen en alle vakantieparken zijn waterbesparende maatregelen genomen en wordt regenwater in tonnen opgevangen.

Ideeën, meningen en belangen

De zeespiegel gaat stijgen, het klimaat gaat veranderen. In de zomer zal er minder regen vallen, in de winter meer. Ook Texel zal maatregelen moeten nemen om de leefbaarheid op het eiland te garanderen, en zorgvuldig het zoete water moeten beheren. Bijvoorbeeld door meer waterberging te creëren, het water beter vast te houden, de grondwaterstand te verhogen en het regenwater op te vangen. Al deze maatregelen leggen beslag op grond, in de natuurgebieden of in de polders. En er spelen verschillende, en soms strijdige belangen. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten willen bijvoorbeeld de grondwaterstand in de duinzoom verhogen. Voor de bollenteelt langs de duinzoom is het juist van belang dat de grond niet te nat is. Onderzocht moet worden hoe eventuele negatieve effecten van een maatregel kunnen worden tegengegaan. Bovendien moet samen met grondeigenaren worden bekeken welke mogelijkheden er zijn om meer waterberging in het agrarisch gebied te realiseren.

Actieve gemeente

De gemeente (verantwoordelijk voor het afvalwater) gaat met de andere waterbeheerders (Hoogheemraadschap: oppervlaktewater; de provincie: grondwater, PWN: drinkwater) onderzoeken welke maatregelen nodig zijn om ook in de toekomst voldoende zoet water te hebben. Aandachtspunten zijn bijvoorbeeld de versterking van het natuurlijke watersysteem zodat het is opgewassen tegen extreme droogte en regenval, het aanwijzen van locaties voor waterberging, en het opbouwen van een zoetwaterreserve om de landbouw in droge perioden van voldoende zoet water te voorzien. Het onderzoek zal resulteren in een nieuw Masterplan Water. Zorgvuldig zoetwaterbeheer is ook in het belang van de drinkwatervoorziening, ook al komt dit drinkwater van de vaste wal. Texel heeft in het hoogseizoen te maken met grote pieken in het watergebruik. In noodsituaties kan nog steeds een beroep gedaan worden op de zoetwaterbel onder de Hoge Berg. Het doel is om de waterketen (drinkwaterproductie, waterleverantie, rioolbeheer en afvalwaterzuivering) beter op elkaar af te stemmen en een hoger rendement tegen minder kosten te behalen. De gemeente gaat bovendien meer voorlichting geven over waterbesparing en actief het gebruik van regenwater in woningen stimuleren, bijvoorbeeld voor het doorspoelen van de wc en het sproeien van de tuin.

Nieuwe woningen voor de eigen bevolking

Toekomstbeeld

Er is geen woningnood op Texel. Voor de eigen bevolking zijn er voldoende betaalbare woningen bijgebouwd, vooral in de dorpskernen. Er zijn overigens minder woningen gebouwd dan in 2000 was voorzien. De bevolking van Texel is namelijk vergrijsd én ontgroend: het aantal senioren is toegenomen, maar het aantal jongeren afgenomen. Doordat de gemiddelde bezetting per woning is gedaald, en om de wachtlijst op te heffen, was nieuwbouw toch nodig. De gemeente controleert geregeld of permanente woningen niet als recreatiewoningen worden gebruikt. Daardoor worden steeds meer 'tweede woningen' weer normaal bewoond.

In de bouwplannen is speciaal gedacht aan ouderen en jongeren. Een groot deel van de nieuwe woningen is 'nultreden': woonkamer, slaapkamer, keuken en sanitair bevinden zich op dezelfde woonlaag. Deze woningen zijn dus ook geschikt voor mensen die minder goed ter been zijn, zodat ze langer in hun eigen woning kunnen blijven. Verouderde seniorencomplexen zijn geschikt gemaakt voor bewoning door jongeren.

Woningcorporatie Woontij heeft een deel van de bestaande huurwoningen verkocht en met de opbrengst daarvan de nieuwe woningen gebouwd. Een derde deel van de nieuwbouw is tot stand gekomen in (collectief) particulier opdrachtgeverschap: de bewoners hebben al dan niet gezamenlijk zelf hun woningen ontworpen en laten bouwen.

Het specifieke, cultuurhistorische Texelse dorpsbeeld is op veel plaatsen hersteld. Ook de nieuwe woningen en straten passen goed bij de historische dorpskernen en in het omringende landschap. Waardevolle open ruimten in en rondom de dorpen, zoals groene parkjes, leuke doorkijkjes, pleintjes en volkstuinten zijn onbebouwd gebleven.

Ideeën, meningen en belangen

De Texelaars willen dat er woningen voor de eigen bevolking worden gebouwd, niet alleen in Den Burg, maar verspreid over de dorpen. Er is behoefte aan 350 nieuwe woningen tot 2012 en 400 woningen vanaf 2012 tot 2022. Dat blijkt uit het Woningbehoefte-onderzoek dat in opdracht van de gemeente en Woontij in 2007 is gehouden.

Er zijn te weinig geschikte woningen voor senioren en jongeren. Daar zou de woningbouw zich eerst op moeten richten. De vraag naar woningen in combinatie met zorg en dienstverlening zal toenemen. Door seniorenwoningen te bouwen in de woonzorgzone in Den Burg kunnen de bewoners een beroep doen op de voorzieningen daar, zoals maaltijden en medische en maatschappelijke zorg. De komende tijd zullen veel boerenbedrijven stoppen. Deze boerderijen kunnen geschikt worden gemaakt voor bewoning door een of meer gezinnen en eventueel meerdere generaties uit een familie (kangoeroewoningen).

Nieuwe woningbouw en verbouw moet aansluiten bij de bestaande dorpsstructuren en het landschap, zoals ook in *Beeld van Texel* is aangegeven. Ook gaan stemmen op voor het ontwikkelen van 't Horntje tot een volwaardig dorp wanneer de ruimte in Den Burg en de andere dorpen opraakt.

Actieve gemeente

De gemeente wijst de locaties aan voor nieuwe woningen voor de Texelaars. De woningen worden voor een deel bij Den Burg gebouwd, en voor een deel gespreid over de andere dorpen. Zo krijgen alle dorpen meer inwoners, wat gunstig is voor de levensvatbaarheid van peuterspeelzalen, scholen, winkels, sportverenigingen, muziekverenigingen en het dorpshuis. Ook wordt overwogen om nieuwe woningen rond de haven van Oudeschild te bouwen, om opbrengsten te krijgen waarmee de kosten van de haven kunnen worden gedekt. 't Horntje wordt vooralsnog geen nieuw volwaardig dorp. Als na 2015 blijkt dat er meer woningen nodig zijn, wordt deze locatie opnieuw bekeken.

In de bouwplannen krijgen levensloopbestendige woningen, seniorencomplexen en woningen voor jongeren extra nadruk. De gemeente zorgt voor voldoende locaties voor particuliere woningbouw en zal die locaties vastleggen in de dorpsontwikkelingsplannen. Nieuwe woningen moeten duurzaam worden gebouwd, energiezuinig zijn, en passen bij de identiteit en kwaliteit van de omgeving. Bij het ontwerpen van nieuwe straten wordt de bestaande structuur van het dorp gevolgd. De

bestemmingsplanregels worden verruimd om kangoeroewoningen mogelijk te maken. Deze uitgangspunten worden opgenomen in de prestatieafspraken met Woontij en zullen meewegen bij de opzet en beoordeling van woningbouwplannen.

De gemeente blijft controleren of permanente woningen niet feitelijk als vakantiehuis worden gebruikt. Het doel is dat deze woningen weer normaal bewoond worden. Ook dat draagt immers bij aan de leefbaarheid in de dorpen.

Mobiliteit en infrastructuur**Toekomstbeeld**

De dorpen, de openbare gebouwen en voorzieningen, de toeristische trekpleisters en de hoofdingangen van het Nationaal Park 'Duinen van Texel' zijn goed bereikbaar. Elk half uur rijden bussen tussen de veerhaven en alle dorpen op Texel. De bussen zijn comfortabel en toegankelijk voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking.

Er is een uitgebreid netwerk van goed onderhouden fietspaden. In de centra van de dorpen en nabij het strand zijn goede en voldoende stallingplaatsen voor fietsen.

De historische dorpskernen zijn primair ingericht voor de voetganger en de fietser. Tevens is in Den Burg, De Koog en Oudeschild het centrum afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Door de inrichting rijdt de automobilist als vanzelf stapvoets. Auto's worden aan de rand van de dorpen verwezen naar parkeerterreinen. Snelheidscontroles zijn alleen noodzakelijk op het hoofdwegennet tussen de dorpen. Een groot deel van de auto's rijdt op Texelse elektriciteit, waardoor ze geen luchtvervuiling veroorzaken.

De haven in Oudeschild is zeer gewild bij de recreatieve vaart, nationaal en internationaal. De inrichting en de voorzieningen zijn hedendaags en gebruiksvriendelijk. Het vliegveld van Texel is een eldorado voor parachutespringers en recreatief vliegen.

Ideeën, meningen en belangen

Texel wordt gezien als een fietseiland bij uitstek, terwijl ook de auto niet wordt geweerd. Veel bewoners en toeristen vinden dit een voordeel. Andere bewoners en toeristen vinden dat het autoverkeer in het hoogseizoen zorgt voor overlast en irritatie. Het drukke autoverkeer veroorzaakt op een aantal punten bovendien onveilige situaties, vooral op de Postweg en de Pontweg. In het hoogseizoen is parkeren in Den Burg moeilijk.

De Texelaars vinden het goed dat de gemeente de automobiliteit wil beperken. Maar er moet nog veel gebeuren om het openbaar vervoer en fietsen aantrekkelijker te maken, zoals • een constante busverbinding tussen de dorpen, ook 's ochtends vroeg en 's avonds laat • bredere en beter onderhouden fietspaden • meer stallingplaatsen voor fietsen bij bushaltes en in dorpskernen.

De bereikbaarheid van de veerhaven in Den Helder is een punt van zorg. De huidige infrastructuur is ontoereikend voor het verkeer van en naar de veerhaven. Dit heeft negatieve gevolgen voor de toestroom van toeristen naar het eiland.

Er is veel waardering voor de economische bijdrage die het vliegveld als toeristische trekpleister levert. Wel vinden sommige bewoners en instanties dat het parachutespringen en de vliegbewegingen veel geluidsoverlast veroorzaken.

Actieve gemeente

De gemeente stelt een gemeentelijk mobiliteitsplan op. In dit plan wordt prioriteit gegeven aan het stimuleren van milieuvriendelijke vervoerswijzen als fietsen, wandelen en openbaar vervoer, en aan het veiliger maken van de Texelse openbare wegen.

Het doel is om zowel toerist als bewoner te stimuleren minder van de auto gebruik te maken. Voor de dagtoerist-met-auto is het beleid erop gericht dat deze de auto aan de overkant (op loopafstand van de veerhaven) laat staan en zich op het eiland met de bus, te voet of per fiets verplaatst. Het fietspadennetwerk wordt uitgebreid met nieuwe fietspaden.

Het wegennet wordt goed onderhouden en bestaande onveilige kruispunten worden omgebouwd tot rotondes. De wegen worden ingericht volgens het principe van Shared Space: veilig voor voetganger, fietser en automobilist. Er komen adequate parkeervoorzieningen aan de randen van de dorpen.

De haven van Oudeschild krijgt een upgradering. De gemeente zal met het Rijk, de provincie en de gemeente Den Helder overleg voeren over de verplaatsing van de veerhaven in Den Helder om de bereikbaarheid van Texel te garanderen. Het vliegveld blijft in gebruik. Er is aandacht voor beperking van de geluidsoverlast.

Een consequent veiligheidsbeleid

Toekomstbeeld

Texel is een veilig eiland. De grote en de kleine criminaliteit liggen ver beneden het landelijk gemiddelde. Kinderen gaan veilig naar school en iedereen kan 's avonds en 's nachts zonder gevaar over straat. Bedrijven, horecagelegenheden en andere plaatsen waar veel mensen bijeenkomen, houden zich goed aan de veiligheidseisen en de gemeente voert hier actief en alert controle op uit. De wegen op Texel zijn zo ingericht dat automobilisten zelden de maximumsnelheid overschrijden. Op verkeerspunten waar dat desondanks gebeurt, voert de gemeente frequent controles uit. Alle hulpdiensten bevinden zich onder één dak: in het multidisciplinaire hulpverleningscentrum in Den Burg zijn de politie, brandweer en ambulance, en ook zorgpartners als huisartsen, jeugdzorg en een apotheek gevestigd.

Ideeën, meningen en belangen

De Texelaars vinden dat Texel een veilig eiland is. Dat blijkt ook wel uit de veiligheidsmonitor 2008, waaraan zo'n 500 gemeenten hebben deelgenomen: daarin staat Texel op nummer 111. Maar de rampen in Volendam en Enschede hebben de mensen aan het denken gezet over de gedoogcultuur. Ze vinden dat er een striktere controle moet zijn op gevaarvolle situaties. Te denken valt aan brandpreventie in horecagelegenheden en een consequent vergunningenbeleid voor risicovolle bedrijven. Integrale controles worden steeds meer geaccepteerd.

Actieve gemeente

In het veiligheidsbeleid van de gemeente staat niet alleen de fysieke veiligheid van de Texelaars en de toeristen centraal, maar wordt ook aandacht gegeven aan thema's die het gevoel van welbevinden op het eiland ondersteunen. In de nota integrale veiligheid wordt onder andere aandacht geschonken aan normen voor het verstrekken van milieuvergunningen aan risicovolle bedrijven, bouw- en veiligheidsvoorschriften voor de horeca en andere publiekstoegankelijke gelegenheden, het tegengaan van verkeersonveilige situaties en snelheidsovertredingen en het bestrijden van verloedering, zoals graffiti en zwerfvuil. Texel moet veilig en schoon zijn, en aantrekkelijk blijven voor bewoners en toeristen. Daarom voert de gemeente actief en planmatig toezicht uit op de handhaving van de regels.

De gemeente werkt nauw samen met de politie, de brandweer en de ambulancediensten. Vanaf 2009 zijn deze hulpdiensten onder één dak aan de rand van Den Burg ondergebracht. In 2009 is de nieuwe brandweerkazerne in De Cocksdorp klaar. Daarin wordt tijdens het hoogseizoen ook een ambulance gestald. Hiermee wordt voor beide diensten een grote winst behaald in de uitrijmogelijkheden en opkomsttijden.

Een veilige woon- en leefomgeving is de verantwoordelijkheid van de gemeente én van de Texelaars zelf. De gemeente geeft voorlichting over een breed scala van veiligheidsthema's, van vuurwerkvoorlichting op de scholen tot voorlichting over gevaarlijke stoffen aan ondernemers op bedrijventerreinen.

In het Coördinatieplan Rampenbestrijding Waddenzee is de eerste stap gezet voor een gecoördineerde aanpak door de omliggende gemeenten van de bestrijding van rampen en zware ongevallen op de Waddenzee. In het Waddenoverleg en het project Waterrand worden de procedures en werkafspraken tussen de verschillende diensten en overheidsinstanties besproken en vastgelegd in het Operationeel inzetplan.

Vitale samenleving

Vitale dorpen

Toekomstbeeld

Texel heeft zeven vitale dorpen: De Waal, Den Hoorn, De Cocksdorp, De Koog, Oosterend, Oudeschild en Den Burg, elk met een eigen karakter. De sociale samenhang in de dorpen is groot, op Texel zorgen de mensen voor elkaar. Er is een bruisend verenigingsleven en er worden activiteiten voor senioren en jongeren georganiseerd. De bevolking van Texel is vergrijsd én ontgroend: het aantal senioren is toegenomen, maar het aantal jongeren afgenomen. Woningen voor jong en oud en voorzieningen zoals het dorpshuis, de gymzaal en het dorpservicepunt zijn door de gezamenlijke inspanningen van de dorpsbewoners en het gemeentebestuur met creatieve oplossingen en ondernemerschap gerealiseerd of behouden voor de dorpen. De zorg- en welzijnsvoorzieningen, de bibliotheek en de kunst- en cultuurinstellingen in Den Burg zijn makkelijk bereikbaar per openbaar vervoer. De dorpen staan in een goed beheerd en onderhouden landschap. Agrariërs, natuurbeheerders en burgers zorgen samen voor een goed en prettig leefklimaat op Texel.

Ideeën, meningen en belangen

Voor de vitaliteit van de dorpen is de aanwezigheid van een dorpshuis, basisschool, gymzaal en dorpservicepunt een voorwaarde. Over de locatie van voorzieningen als een bibliotheek, muziekschool, peuterspeelzaal, jongerencentrum, zorgcentrum en maatschappelijk werk zijn de meningen verdeeld. Sommige Texelaars willen dat deze voorzieningen in alle dorpen aanwezig zijn, bijvoorbeeld in het dorpshuis of de basisschool, die daardoor het multifunctionele middelpunt van de vitale dorpsgemeenschap wordt. Anderen vinden dat deze voorzieningen gezien de schaalgrootte van het eiland in Den Burg gevestigd moeten zijn, want alleen dan zijn ze te behouden voor Texel. Dat vereist wel goed openbaar vervoer van en naar de dorpen. Een derde groep pleit ervoor dat de voorzieningen centraal in Den Burg worden georganiseerd, maar hun diensten decentraal in de dorpen aanbieden.

In alle dorpen is behoefte aan nieuwe woningen, vooral voor ouderen en jongeren. Het moet bovendien mogelijk worden bestaande woningen aan te passen voor bewoning door starters of senioren.

Actieve gemeente

De gemeente blijft zich inzetten voor het versterken van het eigen gezicht van de dorpen met goed gereguleerde woningbouw, conform *Beeld van Texel*. In de bouwplannen krijgen levensloopbestendige woningen, seniorenwoningen en woningen voor jongeren extra nadruk. De gemeente kiest voor centraal in Den Burg gevestigde zorg- en welzijnsvoorzieningen, die hun diensten in het dorpshuis van de dorpen aanbieden. Daarvoor moet het aanbod van zorg- en welzijnsdiensten in de dorpservicepunten uiteraard (verder) worden ontwikkeld. Deze strategie heeft kans van slagen als sprake is van een initiatiefrijke dorpsgemeenschap en creatief ondernemerschap. De dorpsontwikkelingsplannen zullen dat per dorp duidelijk maken. De gemeente zal dan initiatieven ondersteunen en middelen beschikbaar stellen.

De arbeidsmarkt en sociale activering: iedereen doet mee

Toekomstbeeld

Er is voldoende werk, voor laag- en voor hoogopgeleiden. De toeristische sector biedt als vanouds veel werkgelegenheid, maar ook in het midden- en kleinbedrijf, bij de gemeente, in het onderwijs en in de musea vinden de Texelaren emplooi. Doordat Texel zich heeft ontwikkeld tot kenniseiland, met kennisinstituten en veel aanverwante bedrijvigheid, is de arbeidsmarkt voor hoogopgeleiden zeer aantrekkelijk.

Iedereen op het eiland doet actief mee, in een betaalde baan of op een andere manier. De gemeente ondersteunt mensen die geen werk hebben bij het vinden van een baan. Als dat (nog) niet mogelijk is, wordt gezocht naar passend vrijwilligerswerk.

De Texelaren redden zichzelf of krijgen hulp van hun sociale netwerk. De gemeente is het uiterste vangnet. Ze steunt de minima in de Texelse gemeenschap door actief informatie te geven over de mogelijkheden voor financiële ondersteuning door de gemeente en de rijksoverheid.

Ideeën, meningen en belangen

De verwachting is dat er vooral in de toeristische sector meer banen komen, voor lager en voor hoger opgeleiden. Steeds vaker komen toeristen ook buiten het hoogseizoen naar Texel, waardoor het vakantie seizoen langer wordt en de werkgelegenheid groeit. Doordat de toeristensector professionaliseert, zal de vraag naar geschoolde werknemers toenemen. Als gevolg van de vergrijzing zullen steeds meer mensen een beroep doen op zorgverlening, waardoor eveneens nieuwe banen ontstaan.

Cultuurhistorisch en milieutoerisme, sport- en trainingsaccommodaties, en zorgarrangementen voor toeristen met een (lichamelijke) beperking kunnen nieuwe markten zijn voor Texel die arbeidsplaatsen opleveren.

Het onderwijsaanbod kan versterkt en uitgebreid worden, dat zal de werkgelegenheid ten goede komen. Meer onderwijsaanbod betekent immers meer banen, maar ook beter op de arbeidsmarkt toegeruste werknemers.

Actieve gemeente

Werk hebben is belangrijk. Het is de beste manier om een zelfstandig bestaan te leiden en een actieve rol in de samenleving te spelen. Voldoende werkgelegenheid is bovendien cruciaal voor een gezonde economie op Texel en voor de vitaliteit van het eiland.

Uitgangspunt voor de gemeente is 'houden wat je hebt' en tegelijkertijd nieuwe initiatieven stimuleren. De meeste Texelaren werken in de toeristische sector. In het winterseizoen leidt dat tot seizoenswerkloosheid. Samen met het bedrijfsleven probeert de gemeente het toeristische seizoen te verlengen en zo werkgelegenheid te creëren. Daarnaast wil de gemeente voorkomen dat Texel te eenzijdig afhankelijk is van het toerisme. Ze zet zich samen met het bedrijfsleven actief in om nieuwe werkgelegenheid aan te trekken voor zowel hoger als lager opgeleide Texelaars, en speciaal voor de jongeren.

De gemeente hecht er veel waarde aan dat iedereen op het eiland actief meedoet in de samenleving. Ook de Texelaars die (nog) geen baan hebben. Zij wil deze mensen via vrijwilligerswerk bij de samenleving betrekken en zo mogelijk vervolgens begeleiden bij een geleidelijke terugkeer naar de arbeidsmarkt.

Jongeren behouden voor Texel

Toekomstbeeld

Jongeren blijven graag hun hele leven op Texel wonen en werken of keren na hun studie op het vasteland weer terug. Ze vinden Texel een aantrekkelijke vestigingsplaats. Het eiland heeft jongeren op alle terreinen dan ook veel te bieden. Er is een bloeiend cultureel klimaat met een rijk geschakeerd aanbod, de sportvoorzieningen zijn talrijk, het jongerenwerk speelt in op de behoefte van verschillende groepen jongeren (in de buitendorpen) en binnen het uitgaansleven is voor ieder wat wils. Er zijn voldoende en divers samengestelde banen voor getalenteerde jongeren aan de boven- en onderkant van de Texelse arbeidsmarkt en het aanbod betaalbare woningen voor starters en jongeren is in overeenstemming met de vraag. Daarmee krijgen Texelse jongeren voldoende handvatten aangereikt om op het eiland hun toekomst op te bouwen.

Ideeën, meningen en belangen

Texel vergrijsst én ontgroent. Het aantal jongeren op het eiland neemt af. Dat kan nadelige gevolgen hebben voor de leefbaarheid. De scholen krijgen minder leerlingen, de verenigingen krijgen te weinig nieuwe leden en het culturele en uitgaansleven kent onvoldoende vernieuwing. De participatiegraad van jongeren binnen de samenleving is onvoldoende en er vindt niet genoeg instroom van jong politiek talent plaats. Politici weten niet wat er speelt bij jonge Texelaars. Texel moet meer doen om het eiland voor jongeren aantrekkelijk te maken. Bijvoorbeeld door nieuwe sectoren aan te trekken, zoals een mediasector die banen biedt voor het maken van speelfilms en televisieseries op het eiland, of door Texel te ontwikkelen tot kennisinstituut voor toeristische en ecologische studies.

Actieve gemeente

De gemeente wil Texel als woon- en werkeiland aantrekkelijker maken voor jongeren, jonge starters en jonge gezinnen. Er moeten voldoende woningen zijn waar jongeren voor een kortere periode kunnen wonen, bijvoorbeeld tijdens een stage op Texel of in de aanloop naar een permanente woning. Dit wordt via de gemeente ondersteund, bijvoorbeeld door ze onder te brengen in de Potvis of bij een pool van geselecteerde gezinnen.

Met opleidingsinstituten van de overkant worden gesprekken gevoerd voor het op Texel openen van dependances op mbo-niveau (bijvoorbeeld de visserij, horeca en bouw), hbo-niveau (de horecaschool, vrijetijdskunde of maritieme studies) en universitaire opleidingen (ecologische studies en veldlaboratoria).

De gemeente gaat met werkgevers op het eiland bespreken hoe jongeren kunnen worden geïnteresseerd voor een baan op Texel. De gemeente neemt zelf jaarlijks enkele trainees in dienst die zich op het eiland willen (her)vestigen. Ook wordt onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van het creëren van nieuwe sectoren die werkgelegenheid bieden.

De gemeente zal in samenwerking met scholengemeenschap De Hogeberg en politieke partijen zoeken naar mogelijkheden om politiek geëngageerde Texelse jongeren te scouten en te benaderen voor een 'trainingspool'. In de pool kunnen jonge Texelaars met verschillende politieke voorkeuren kennis nemen van het reilen en zeilen van het politieke systeem en de onderwerpen die daarbij leven. Anderzijds kan deze pool worden gevraagd te adviseren over gemeentelijke vraagstukken ('jeugdraadfunctie').

In samenwerking met de cultuursector, horecasector, de sport, het onderwijs en overleggen als 'Kernachtig' wordt onderzocht hoe in samenspraak met jongeren activiteiten in het uitgaansleven, de cultuursector, sport en het jongerenwerk tot ontwikkeling kunnen komen. De trainingspool zou daarvoor kunnen worden ingeschakeld. Hierdoor kan het aanbod aantrekkelijker worden en de participatiegraad van jongeren in de Texelse samenleving worden vergroot.

Een breed onderwijsaanbod

Toekomstbeeld

Op Texel zijn voldoende basisscholen. Het voortbestaan van die basisscholen staat niet op het spel. De openbare scholengemeenschap De Hogeberg (vmbo, havo en vwo) biedt, in samenwerking met het middelbaar beroepsonderwijs, beroepsgerichte opleidingen aan, die aansluiten bij de Texelse economie en arbeidsmarkt, zoals horeca en toerisme, bouwen en elektrotechniek, voor zowel jongeren als volwassenen. Op Texel wordt volwasseneneducatie aangeboden, gericht op zelfredzaamheid, waaronder inburgeringscursussen voor asielzoekers.

De scholen voor basisonderwijs, De Hogeberg en het middelbaar beroepsonderwijs hebben fysiek en inhoudelijk de ruimte om alle jongeren goede, gelijke kansen te bieden. Ze maken jongeren vertrouwd met 'een leven lang leren' en brengen ze goed burgerschap bij.

Er is op het eiland veel kennis aanwezig over zeebeheer, natuur, recreatie en toerisme, landbouw en cultuur. Op al deze terreinen worden meerdaagse cursussen en seminars aangeboden, die geïnteresseerden uit binnen- en buitenland aantrekken.

Ideeën, meningen en belangen

Alle dorpen hebben nu nog een basisschool, maar de schoolbesturen van de kleine basisscholen zijn zich ervan bewust dat de schoolgrootte een risico is voor de kwaliteit en het voortbestaan van hun school. Ouders kiezen toch vaak voor een grotere school, omdat zij denken dat hun kinderen daar meer sociale vaardigheden leren.

Goed basis- en voortgezet onderwijs is belangrijk om te voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip raken. De openbare scholengemeenschap De Hogeberg en het ROC willen voortijdige schooluitval bestrijden. Samen met de Muziek- en Dansschool, sportorganisaties en jeugdzorg werken zij mee aan het jeugdbeleid.

Er is behoefte aan hoger (beroeps)onderwijs en aan meer middelbaar beroepsonderwijs op Texel. Kansen voor nieuwe opleidingen en studierichtingen, maar ook voor cursussen en seminars, liggen vooral in de sectoren toerisme, horeca en zeeonderzoek. Ook is het wenselijk het aanbod voor speciaal onderwijs uit te breiden.

Actieve gemeente

Basisscholen zijn een belangrijke voorziening en dragen bij aan de vitaliteit van de eilandgemeenschap. Het is dus cruciaal dat de basisscholen blijven bestaan, maar dit is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen en de ouders. Wanneer de scholen samenwerken staan ze sterker. Dat biedt ook de kleine scholen meer overlevingskansen. Door ook activiteiten te ontplooiën met de bibliotheek, de Muziek- en Dansschool en sportverenigingen kan in de dorpen een breder aanbod van onderwijs, cultuur en sport worden gerealiseerd. De gemeente stimuleert creatieve en ondernemende gemeenschapsinitiatieven die bijdragen aan de benutting van de schoolgebouwen en een verbreding van het onderwijsaanbod.

Onderdeel van gelijke kansen en een leven lang leren is het bestrijden van voortijdige schooluitval en een aanbod van volwassenenonderwijs op Texel dat is gericht op zelfredzaamheid en beroepskwalificaties. Texel heeft zijn jongeren hard nodig. Een ruime keuze van beroepsopleidingen maakt het voor jongeren aantrekkelijk om op het eiland te blijven wonen. Om voor financiering in aanmerking te komen, moet een beroepsopleiding echter een minimaal aantal leerlingen hebben. Het bedrijfsleven, scholengemeenschap de Hogeberg en de gemeente spannen zich samen in om een brede opleiding Techniek naar Texel te halen. Er wordt een stagecarrousel opgezet voor leerlingen van het vmbo, mbo en hbo om stage bij een Texels bedrijf te kunnen lopen. Voor het speciaal onderwijs is de eerste stap gezet: in 2009 is op Texel het eerste leerjaar praktijkonderwijs gestart.

Vitale samenleving

Ouderen tellen mee

Toekomstbeeld

Texel is een prettige gemeente om oud te worden. Ouderen wonen er zo lang mogelijk zelfstandig thuis, in hun familiewoning, in een seniorencomplex of in een nultredenwoning, waarin woonkamer, slaapkamer, keuken en sanitair zich op dezelfde woonlaag bevinden. Als thuis wonen echt niet meer mogelijk is, kunnen ze een nieuw thuis vinden in Verpleeghuis Texel of verzorgingshuis De Gollards in Den Burg.

er is één welzijnsstichting die in alle dorpen werkzaam is.

De ouderen kunnen voor alle basisvoorzieningen op het eiland zelf terecht: in elk dorp is een dorpservicepunt waar zorg- en welzijnsdiensten worden aangeboden, en de bibliotheek en de kunst- en cultuurinstellingen in Den Burg zijn makkelijk bereikbaar per auto, taxi of openbaar vervoer. In de dorpservicepunten bruist het van de activiteiten voor ouderen. Veel ouderen zijn ook zelf actief, ze sporten in een van de vele sportaccommodaties op het eiland, en zijn graag gezien in het vrijwilligerswerk.

Ideeën, meningen en belangen

Er is een breed gedragen wens op het eiland om in de dorpen voldoende zorg- en welzijnsvoorzieningen te realiseren opdat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen dorp kunnen blijven wonen. Maar er zijn ook Texelaars die denken dat het eiland te klein is voor een dergelijke spreiding. Zij pleiten voor centralisatie in Den Burg of hoogstens in een beperkt aantal dorpen.

Er is in alle dorpen behoefte aan levensloopbestendige woningen voor senioren en aan kangoeroewoningen. De vraag naar woningen in combinatie met zorg en dienstverlening zal eveneens toenemen. Ook wordt het belangrijk gevonden dat de dorpservicepunten activiteiten voor ouderen en mantelzorgers aanbieden en dat de gemeente mantelzorgers ondersteunt.

Actieve gemeente

Ouderen tellen mee op Texel. De gemeente besteedt daarom specifiek aandacht aan wonen, welzijn en zorg voor ouderen. Een grote wens van ouderen is dat zij zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeente wil samen met woningcorporatie Woontij in alle dorpen levensloopbestendige seniorenwoningen en -complexen bouwen en bestaande woningen geschikt voor ouderen maken. De bestemmingsplanregels worden verruimd om kangoeroewoningen mogelijk te maken. Mantelzorgers zijn van cruciaal belang: vaak kunnen ouderen immers dankzij hen hun zelfstandigheid behouden. De gemeente wil hen ondersteunen met informatie en advies, en contacten tussen mantelzorgers en professionele hulpverleners stimuleren.

De gemeente kiest voor centraal in Den Burg gevestigde zorg- en welzijnsvoorzieningen, die hun diensten in dorpservicepunten in de dorpen aanbieden. Ouderen kunnen met gebruikmaking van de diensten van deze servicepunten zelfstandig wonen. De gemeente legt vast welk aanbod van welzijns- en zorgdiensten in de verschillende dorpen financieel haalbaar is.

Aanvullend op deze dorpservicepunten kan het verpleeghuis wellicht worden omgevormd tot een expertisecentrum, een revalidatiepunt en een woonvoorziening voor een beperkte groep mensen. De gemeente juicht initiatieven toe om een eilandbrede dienstverlening voor ouderen op te zetten, waarbij via creatieve en ondernemende samenwerkingsverbanden een breed aanbod van zorg- en welzijnsdiensten wordt gerealiseerd. Een voorbeeld is dat de taxi's die het WMO-vervoer verzorgen ook medicijnen gaan rondbrengen. Dergelijke initiatieven kunnen wellicht starten als pilotprojecten waarin de provinciale en rijksoverheid willen investeren.

Vitale samenleving

Gezondheid en zorg

Toekomstbeeld

Texel heeft een adequate infrastructuur op het vlak van gezondheid en zorg: het eiland beschikt over huisartspraktijken, tandartspraktijken, een dierenartspraktijk, fysiotherapeuten, een mensendiecktherapeut en een Steunpunt Verslavingszorg. De zorg voor kinderen ligt in handen van een verloskundigenpraktijk, een consultatiebureau en schoolartsen, en particuliere hulpverleners als kinderpsychologen, een kinderpsychiater en een orthopedagoog. Het Centrum voor Jeugd en Gezin Texel biedt een integraal aanbod aan preventieve jeugdzorg en jeugdgezondheidszorg. In Den Burg is ook een voorpost van het ziekenhuis van Den Helder gevestigd.

Er is een actief netwerk van mantelzorgers en vrijwilligers. In een aantal dorpen is geëxperimenteerd met integrale dorpservicepunten voor zorg- en welzijnsdiensten en gezondheidsdiensten als huisarts en fysiotherapeut. Na gebleken succes is deze formule in alle dorpen ingevoerd.

Ideeën, meningen en belangen

Texel beschikt vanwege zijn eilandpositie over voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn en gezondheid die menige gemeente aan de vaste wal niet heeft. De Texelaars willen die voorzieningen behouden en het liefst uitbreiden, bijvoorbeeld met een EHBO-post, een ruimte waar bevallen kan worden en een praktijk voor orthodontie. De dorpservicepunten moeten meer diensten aanbieden, zoals maatschappelijk werk, welzijnsactiviteiten voor ouderen en mantelzorgers, en een gemeenteloket met informatie, advies en ondersteuning bij het aanvragen van zorg en welzijnsdiensten. De druk op de huisartsen in het vakantieseizoen is groot. De toeristenstromen zorgen voor een hogere belasting van de zorg dan normaal en bovendien in langdurige pieken. De toenemende vergrijzing vergroot de druk op de gezondheidszorg op Texel verder.

Actieve gemeente

De gemeente streeft naar een optimale eerstelijns gezondheidszorg in combinatie met een beperkte vorm van tweedelijns gezondheidszorg. Ze wil met de betrokken artsen, paramedici, instellingen en ondernemingen in de gezondheidszorg toewerken naar een samenwerkingsverband. De kosten voor huisvesting, personeel en praktijkruimten worden zo mogelijk medegefinancierd door de zorgverzekeraars.

Het is belangrijk dat Texel één volwaardig en integraal centrum voor eerstelijns gezondheidszorg heeft. In 2009 wordt aan de Pontweg in Den Burg een multidisciplinair hulpverleningscentrum operationeel. Daar kan wellicht ook een 'virtuele polikliniek' gerealiseerd worden: met behulp van ict-technieken consulten op afstand geven.

Een kleine ziekenhuisafdeling of polikliniek zou op het eiland niet misstaan. De gemeente voert overleg met ziekenhuis Gemini in Den Helder over de haalbaarheid van een voorpost van het ziekenhuis op Texel. Dit zal in de komende jaren duidelijk worden.

Op dit moment werkt de gemeente met partners in de jeugdzorg en de jeugdgezondheidszorg hard aan een Centrum voor Jeugd en Gezin op Texel. Hierin wordt, zowel in de preventieve als hulpsfeer, alle ondersteuning aan jeugd en hun ouders gebundeld of vindt directe doorverwijzing plaats naar aangesloten instanties. Het Steunpunt Verslavingszorg besteedt aandacht aan het gebruik en misbruik van alcohol en verdovende middelen op het eiland en legt daartoe onder andere huisbezoeken af.

De gemeente wil initiatieven ondersteunen van dorpscommissies om dorpservicepunten uit te breiden met huisartsen, paramedici en ondersteuning bij zelfstandig wonen van ouderen en mensen met een beperking.

Een actief kunst- en cultuurbeleid**Toekomstbeeld**

Naast natuur, rust en ruimte staat Texel ook bekend om zijn aantrekkelijke aanbod op cultureel gebied. Dit aanbod is een gewaardeerd onderdeel van de aantrekkelijkheid en variëteit als vakantie-eiland. De gemeentelijk gesubsidieerde Texelse musea zijn ondergebracht in één koepelorganisatie. Gezamenlijk verzorgen zij een totaalbeeld van de Texelse cultuurhistorie. Het gaat daarbij om de expositie en het behoud van de geschiedenis van wonen, leven en werken op het eiland voor Texelaars en toeristen.

Het Centrum voor de Kunsten, de stichting KopgroepBibliotheek, de Texelse musea en de Historische Vereniging Texel leveren in overleg met de Texelse onderwijsinstellingen een bijdrage voor de cultuureducatie, inclusief de informatie over het culturele erfgoed, in het onderwijs. Doordat deze instellingen bovendien samenwerken met kunstenaarsorganisatie(s), dorpscommissies en particuliere initiatieven wordt een breed cultureel aanbod voor Texelaars en toeristen gerealiseerd. Het tweejaarlijkse cabaret- en kleinkunstfestival Broadway en andere aantrekkelijke festivals, evenementen en exposities trekken bezoekers uit heel Nederland.

Ideeën, meningen en belangen

Texel staat voor de uitdaging zich zowel voor de eigen bevolking als voor de toeristen te profileren als broedplaats van kunst en cultuur. Voor de eigen bevolking is daarbij van groot belang dat de leefbaarheid op het eiland, de Texelse identiteit en het Texelse erfgoed blijven behouden. Voor de toeristen geldt dat een divers cultureel aanbod Texel als vakantie-eiland alleen nog maar aantrekkelijker maakt. Deze belangen zijn niet strijdig, maar versterken elkaar juist. Dit onderschrijft de blijvende noodzaak van samenhang, afstemming en samenwerking bij de versterking en ontwikkeling van het cultureel aanbod.

Actieve gemeente

De gemeente ondersteunt de rol van de culturele instellingen en van het particuliere initiatief. Zij dragen de cultuur op Texel. De rol van de gemeente is vooral om erop toe te zien dat de randvoorwaarden voor een bloeiend cultureel klimaat aanwezig zijn. Zij ondersteunt instellingen en initiatieven met subsidies, zorgt ervoor dat er geen onnodige regels of beletsels zijn om activiteiten te ontplooiën en stimuleert samenwerking en afstemming binnen de sector en met andere betrokkenen zoals het toerisme en de ondernemers. Er wordt jaarlijks een gemeentelijke stimuleringsprijs toegekend aan projecten die een nieuwe en verrassende relatie leggen tussen natuur, landschap en cultuur. Om vernieuwing in het culturele aanbod te garanderen zal de gemeente de sector stimuleren jongeren meer bij plannen en activiteiten betrekken.

Vitale samenleving

Een leven lang sporten

Toekomstbeeld

Texel kan met ruim zestig actieve sportverenigingen, verspreid over alle zeven dorpen, met recht een sporteiland worden genoemd. Er zijn op het eiland goed geoutilleerde binnen- en buitensportaccommodaties en in elk dorp is in ieder geval een sporthal, sportzaal of gymnastiekzaal aanwezig. Het openluchtwembad in Den Burg en het overdekte zwembad Calluna in De Koog zijn behouden gebleven en verkeren in goede staat.

Texel heeft ook een bruisend sportverenigingsleven, waarin vele vrijwilligers, jong en oud, actief zijn. De Sportraad en Sportservice zetten zich onvermoeibaar in voor het stimuleren van de sportbeoefening op het eiland en hebben hun motto 'een leven lang sporten' waargemaakt: Texelaars sporten meer, en steeds vaker tot op latere leeftijd.

Ook toeristen weten dat ze op Texel diverse sporten kunnen beoefenen. Ze maken graag en veel gebruik van de voorzieningen. De sportverenigingen spelen hier actief op in door hun product via de toeristische infokanalen te promoten. Op deze wijze draagt de Texelse sport bij aan een verdere versteviging van het imago van Texel als een aantrekkelijke vakantiebestemming.

Ideeën, meningen en belangen

De Texelaars vinden sporten belangrijk en willen dat het blijvend wordt gestimuleerd, zoals de Sportraad en de gemeente, maar ook de Stichting Welzijn Ouderen Texel, Pharos en de scholen dat nu al actief doen.

De sportverenigingen willen graag dat er een Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) wordt opgezet, waar vrijwilligers ervaringen kunnen uitwisselen, de 'vacaturebank' voor vrijwilligerswerk kunnen raadplegen en informatie kunnen krijgen over de inzet en mate van verantwoordelijkheid die van ze wordt verwacht. De vacaturebank kan worden uitgebreid tot een digitale vrijwilligersvacaturebank, opgezet en beheerd door het VIP, zodat mensen thuis via het internet makkelijk vraag en aanbod kunnen bekijken. Het VIP kan ook training en advies aan vrijwilligers en sportverenigingen geven.

Actieve gemeente

De gemeente wil de goede contacten met sportorganisaties en de Sportraad voortzetten en de besturen van de sportclubs ondersteunen, bijvoorbeeld door middel van een VIP.

Sport bevordert een gezonde leefstijl en is een doeltreffend middel om sociale contacten te leggen en 'mee te doen'. Jong geleerd is oud gedaan. Het is belangrijk dat scholen, het jeugdwerk, de jeugdzorg en het welzijnswerk samen met de sportverenigingen jongeren stimuleren om te sporten. Maar sportfaciliteiten moeten ook voor oudere leeftijdsgroepen makkelijk toegankelijk zijn, zeker nu steeds meer Texelaars tot op latere leeftijd blijven sporten. De gemeente ondersteunt initiatieven die zich richten op sportbeoefening door jongeren en ouderen. Vrijwilligers zijn de ruggengraat van het verenigingsleven. Het is dan ook belangrijk jongeren actief te stimuleren vrijwilligerswerk te doen. De huidige sportaccommodaties zullen goed worden onderhouden. Voor nieuwe accommodaties weegt de gemeente de daarvoor benodigde financiën af tegen de omvang en continuïteit van de sportactiviteit(en).

Texel promoten als sporteiland kan een belangrijke aanvulling zijn op het imago van het eiland als aantrekkelijke vakantiebestemming. De gemeente zal de sportverenigingen stimuleren om hun aanbod actief via de toeristische infokanalen bekend te maken.

De rol van de gemeente

Toekomstbeeld

Texel is en blijft zelfstandig. De gemeente heeft haar specifieke en bijzondere positie zodanig verstrekt dat ze buiten de discussie van schaalvergroting met andere gemeenten is gebleven. Ze neemt proactief deel aan bestuurlijke netwerken en toont zich een krachtige behartiger van de eigen belangen richting provincie en rijk, maar doet dat nooit zonder het belang van de regio uit het oog te verliezen. Maar wanneer landelijke regels voor Texel niet gunstig uitpakken, probeert de gemeente vanwege haar eilandpositie een uitzonderingspositie te krijgen.

De gemeenschapszin op het eiland is groot. Er is een sterk sociaal netwerk van ondernemende burgers en organisaties. De gemeente is op de hoogte van de verwachtingen, wensen en verlangens van burgers, organisaties en bedrijven en betreft deze bij belangrijke besluitvormingsprocessen. Daarbij is ze primair gericht op het behartigen van het collectieve belang. Per project wordt vooraf bepaald welke mate van interactiviteit of participatie wordt voorgestaan.

De gemeente heeft alle mogelijkheden op het gebied van elektronische dienstverlening ingevoerd en biedt 24 uren per dag, 7 dagen in de week haar diensten elektronisch aan. De bestanden zijn gekoppeld aan die van andere overheden. Daardoor is de gemeente in staat door persoonlijk contact met burgers aan balie of telefoon de 'poort tot de overheid' te zijn. De informatie over rechten en plichten van burgers en bedrijven is eenduidig, begrijpelijk en goed vindbaar. Een burger of ondernemer hoeft informatie die al bij de gemeente bekend is niet nog een keer te verstrekken. De afhandeling van transacties is zo eenvoudig, inzichtelijk en goedkoop mogelijk. De gemeente heeft haar organisatie en processen zodanig ingericht dat zij soepel kan inspelen op de steeds veranderende vraagstukken in onze maatschappij.

Ideeën, meningen en belangen

De Texelaars willen autonoom blijven. Samenwerking met andere overheden moet de gemeenschap tot voordeel zijn, maar mag niet ten koste gaan van de Texelse autonomie. Ook willen ze dat het beleid van de gemeente open en transparant tot stand komt, dat de publieke dienstverlening wordt verbeterd en dat ze meer verantwoordelijkheid krijgen. Ze geven de volgende suggesties.

Beleid: betrek de bevolking meer bij de beleidsvoorbereiding en geef vanaf het begin voldoende informatie • voorkom dat steeds dezelfde mensen bij de discussie betrokken worden: verruim de burgerparticipatie.

Publieke dienstverlening: zorg voor minder, maar wel duidelijke regels en formulieren • pas de regels consequent toe en controleer dat ook • zorg dat burgers en bedrijven minder tijd en geld kwijt zijn met het aanvragen en krijgen van vergunningen • geef vergunningen sneller af, reageer sneller op brieven • zorg voor voldoende en goed opgeleid personeel achter de balie • wees klant- en burgervriendelijk!

Meer eigen verantwoordelijkheid: geef de dorpscommissies een budget • betrek de burger actief bij het reilen en zeilen van Texel.

Actieve gemeente

De gemeente voert verkenningen uit, signaleert ontwikkelingen, stippelt beleid uit en verwerft draagvlak daarvoor. Richting geven voorkomt ad hoc beleid op basis van de waan van de dag. Maar betrokkenheid van bewoners, organisaties en bedrijven bij het beleid vindt de gemeente zeer waardevol. Daarom wil ze hen in een interactief proces betrekken bij de totstandkoming van het beleid en enthousiast samenwerken aan het behouden en versterken van de authentieke Texelse kernwaarden. Ook wordt de publieke dienstverlening verbeterd, door te zorgen voor minder en duidelijker regels en minder (administratieve) lasten. De gemeente gaat uit van de creativiteit en veerkracht van de Texelse bevolking, maatschappelijke organisaties en instellingen. Ze zal deze creativiteit en veerkracht faciliteren, soms ook financieel.

De gemeente nu en in 2020

- Wij zijn een gastvrije, betrouwbare en gewaardeerde partner in de samenleving.
- Wij leveren producten en diensten transparant, tijdig en met zorg
- Wij werken in een sfeer van plezier en vertrouwen, zijn loyaal naar elkaar en dagen elkaar uit om onszelf te blijven verbeteren.
- Wij zijn een aantrekkelijke organisatie voor talentvolle mensen.
- Wij werken enthousiast samen met inwoners, organisaties en bedrijven aan de authentieke Texelse kernwaarden.
- Wij staan voor bestuurlijke zelfstandigheid van de Gemeente Texel door actief samen te werken met partners.
- Wij zijn hét voorbeeld van een gastvrij en duurzaam eiland en stimuleren en faciliteren de ambitie om energieonafhankelijk te zijn.
- Wij zijn trots op onze organisatie en ons eiland.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 3 maart 2009,

De griffier,

De voorzitter,

Bijlage 1 Actuele beleidsplannen per onderwerp

Economie

Kracht door kleinschaligheid

- 1 Ondergeschikte vorm van detailhandel
- 2 Detailhandel op bedrijven- en industrieterreinen
- 3 Nota beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten vanuit een woning
- 4 Distributie planologisch onderzoek is in ontwikkeling

De landbouw vitaal

- 1 Beleidsnota diverse gebouwen & overgangsrecht
- 2 Beleid agrarische nevenfuncties en vrijkomende agrarische bebouwing
- 3 Kamperen bij de boer

Toeristen komen graag naar Texel

- 1 Permanente bewoning recreatiewoningen
- 2 Gemeentelijke verordening waddengebied (Recreatienota Waddengebied)
- 3 Toerisme en recreatie op Texel. Kwaliteit en ontwikkeling

Ruimte & milieu

Texel natuureiland

- 1 Verordening beheer Landschapselementen in de gemeente Texel 2006
- 2 Natuur- & landschapsbeleidsplan Texel
- 3 Beleidsnota Monumentenzorg Texel 2005
- 4 Tuinwallen en kolken op Texel
- 5 Monumentenverordening

Nieuwe woningen voor de eigen bevolking

- 1 Gemeente Texel Welstandsnota
- 2 Gronduitgifteverordening 2002 der Gemeente Texel
- 3 Bouwverordening
- 4 Huisvestingsverordening
- 5 Wonen op de Waddeneilanden is toch anders
- 6 Handboek digitaal uitwisselbare ruimtelijke processen (handboek Durp)
- 7 Woonvisie

Zuinig met zoet water

- 1 Masterplan water

Texel schoon, stil en energieonafhankelijk

- 1 Bermbeheerplan
- 2 Bodemkwaliteitskaart en bodembeheersplan
- 3 Beleidsnota "Grondopslag op Texel" (Grondhopennota)
- 4 Rapport Energieplan 2030
- 5 Energievisie 2008-2011

Een sterke, veerkrachtige kust

- 1 Nota strandbeheer en strandexploitatie (Strandnota)

Mobiliteit en infrastructuur

- 1 Fietspadenplan Texel 2000
- 2 Verkeersveiligheidsplan Texel 1999
- 3 Wandelpadenplan Texel
- 4 Kabels en leidingen
- 5 Parkeerbeleidsplan

Een consequent veiligheidsbeleid

- 1 Nota Bluswatervoorziening en bereikbaarheid
- 2 Routing gevaarlijke stoffen
- 3 Nota integrale veiligheid

Vitale samenleving*Sociale activering*

- 1 Algemene subsidieverordening gemeente Texel
- 2 Verordening Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)
- 3 Kadernota WMO 'Betrokken Texelaars en een stevig vangnet'
- 5 Besluit en Beleidsregels inzake Wet Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Texel
- 6 WMO beleidsnota 2009-2013 'Texel zorgt voor Texel'

Jongeren en ouderen

- 1 Integraal jeugdbeleid 'Wat jij wil(t)'.
- 2 Nota kinderopvang

Gezondheid en zorg

- 1 Lokaal gezondheidsbeleid 2003/2007 'Gezond zonder zorgen'

Een actief kunst- en cultuurbeleid

- 1 Museumnota 1982
- 2 Op stap naar museumbeleid
- 3 Stroomlijnen; *Cultuurvisie Texel* (september 2007)

Een breed onderwijsaanbod

- 1 Verordening onderwijshuisvesting
- 2 Verordening materiële financiële gelijkstelling

Een leven lang sporten

- 1 Sportnota 'Texel breed in de sport'